

Polityka kulturalna w środowiskach miejskich
– maksymalizacja wartości i poszukiwanie konsensusu.

STRESZCZENIE

1. Wprowadzenie

Głównym założeniem niniejszej pracy było przekonanie, że polityka kulturalna nie może być postrzegana wyłącznie jako techniczna funkcja rządu czy samorządu, polegająca na osiąganiu celów założonych przez władzę publiczną. U podstaw kształtowania i realizacji polityki kulturalnej powinny leżeć przede wszystkim wartości, istotne z punktu widzenia całej społeczności - rozumianej jako zbiór jednostek mających różne oczekiwania i potrzeby. Podstawę teoretyczną badań stanowiła teoria wartości kultury J. Holdena, według której ogólna wartość kultury jest wypadkową trzech następujących komponentów:

- 1) Wartości instytucjonalnej (*institutional value*), wynikającej ze stosunku organizacji do swoich interesariuszy, sposobu gospodarowania powierzonymi jej finansami publicznymi i poziomu komunikacji z otoczeniem.
- 2) Wartości instrumentalnej (*instrumental value*), powstałej w wyniku działań, mających na celu osiągnięcie ekonomicznych bądź społecznych korzyści.
- 3) Wartości integralnej, samej w sobie wartości kultury (*intrinsic value*), związanej z subiektywnymi przeżyciami i doświadczeniami odbieranymi na poziomie intelektualnym, emocjonalnym i duchowym.

Celem naukowym pracy było rozpoznanie, jak dalece kształtowanie i realizacja polityki kulturalnej w środowiskach miejskich odnosi się do wartości kultury i opiera się na zasadzie konsensusu, a także zrozumienie jakie są konsekwencje obecnego stanu rzeczy. Celem empirycznym, było zbadanie znaczenia poszczególnych wartości kultury, czynników wpływających na ich realizację, rozpoznanie oczekiwań interesariuszy oraz ich postawy wobec tychże wartości, a także zrozumienie istoty i znaczenia konsensusu pomiędzy różnymi aktorami w procesie kształtowania i wdrażania polityki kulturalnej. Celem praktycznym zaś,

było sformułowanie wniosków i rekomendacji mogących posłużyć jako cenne wskazówki dla podmiotów odpowiedzialnych za sprawowanie polityki kulturalnej.

2. Podstawowe założenia metodologiczne

Pierwszym problemem badawczym postawionym w niniejszej dysertacji była próba zrozumienia, jakie czynniki wpływają na realizację poszczególnych wartości kultury i co powoduje ich swoistą maksymalizację - w rozumieniu osiągnięcia stanu możliwie największej satysfakcji wszystkich grup interesariuszy z realizacji tychże wartości. Drugim zaś było rozpoznanie istoty i znaczenia konsensusu pomiędzy wszystkimi interesariuszami w procesie tworzenia i wdrażania polityki kulturalnej, a także zdiagnozowanie różnicy pomiędzy stanem obecnym a pożądanym.

Badania przeprowadzono w nurcie radykalnego strukturalizmu i przyjęto strategię sekwencyjnych metod mieszanych. Proces gromadzenia danych przebiegał w trzech etapach:

- 1) Pierwszym z nich było badanie ilościowe, przeprowadzone w formie ankiety, w 41 ośrodkach miejskich na terenie trzech województw. Liczba respondentów (artystów, decydentów i odbiorców) objętych badaniem wyniosła ogółem 2197 osób.
- 2) Drugim etapem badań, były badania jakościowe, przeprowadzone w formie zogniskowanych wywiadów grupowych oraz wywiadów pogłębionych.
- 3) Ostatnim etapem było studium indywidualnego przypadku - przeprowadzone w jednym z miast wyłonionych w badaniach ilościowych.

3. Rezultat badań

W niniejszym projekcie badawczym zaproponowano zupełnie nowe spojrzenie na sposób kształtowania i realizacji polityki kulturalnej. Zastosowana podstawa teoretyczna badań, w postaci teorii wartości kultury J. Holdena, pozwoliła na weryfikację tej polityki nie tylko z perspektywy kompleksowej interpretacji wartości kultury, ale także uznania potrzeb i oczekiwań różnych interesariuszy. Postawione pytania badawcze pozwoliły ponadto na sformułowanie wniosków i rekomendacji mogących posłużyć jako cenne wskazówki dla podmiotów odpowiedzialnych za sprawowanie polityki kulturalnej. Wdrożenie tych zaleceń z jednej strony pozwoliłoby na lepszą realizację poszczególnych wartości, z drugiej zaś na większą satysfakcję wszystkich grup interesariuszy.